

СТ А Н О В И Щ Е

върху дисертационен труд за даване на образователната и научна степен
„ДОКТОР“

Област „Технически науки“
Професионално направление „5.5 Транспорт, корабоплаване и авиация“
Автор на дисертационния труд: Ергюн Лютфи Гюнеш

Тема: „ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТОВАРОПОТОЦИТЕ И КОРАБОПОТОЦИТЕ НА
НАЛИВНИ ХИМИКАЛИ В ЧЕРНО И СРЕДИЗЕМНО МОРЕ“

Изготвил становището: доц. д-р инж. КОСТА ТОНЧЕВ ДОНЕВ, ръководител
отдел „Анализи и стратегии и Интегрирана система за управление“ към „Пристанище
Варна“ ЕАД

1. Актуалност на разработвания в дисертацията проблем

В дисертационния труд докторантът Ергюн Гюнеш изследва танкерното плаване, като се акцентира върху химикаловозния пазар в Черно и Средиземно море.

Целта е да се изследват видовете товари предназначени за химикаловози в Черно море и Средиземно море за да се види динамичността и ефективността на химикаловозния пазар, като се определи оптималният тип и тонаж за региона.

Изследването на процесите се разглежда в световен аспект и е свързано с исторически, екологични, геополитически, икономически, правни и технически фактори, които влияят върху превозваните с химикаловози товари.

Това прави дисертационния труд актуален.

За да се изясни доколко дисертацията е актуална и за България, трябва да се подчертае, че в пристанищен район Варна (който е контейнерната и зърнената врата на България), през последните 15 години се обработват и над 15 вида наливни товари в количество около 750 хил. тона средногодишно.

С най-голяма ритмичност на количествата за този период се отличават:

- сярна киселина наливно – 600 хил. т. средногодишно;
- урея наливно – около 100 хил. т. средногодишно;

Нови, актуални наливни товари са:

- амоняк наливно – над 100 хил. т за 2018 г. (*През 2016 г. в Пристанищен терминал Варна-запад беше пусната в експлоатация специализирана установка за разтоварване на амоняк наливно при температура минус 33 °С. През 2018 г. бяха обработени кораби газовози – 10 бр. със средна корабна партида 8 111 т.*)
- Растителни масла, FAME (Fatty Acid Methyl Ester)

Увеличаващите се количества и видове на превозваните и обработвани подобни товари прави дисертационния труд и неговите изводи и препоръки, възможно приложими и, които трябва да се отчитат при развитието на българските пристанища.

2. Познава ли дисертантът състоянието на проблема ?

Разработеният дисертационен труд е структуриран стандартно, като съдържа: увод, четири глави, общи изводи и препоръки, библиография и приложения.

По-долу в таблица са посочени основните параметри на дисертацията, включващи:

Общ обем	250 стр.
Текст	172 стр.
Литературни източници	167 бр.
Фигури	52 бр.
Таблицы	54 бр.
Приложения	19 бр.
Публикации по дисертацията	3

Разработеният материал отговаря на поставената цел, обекта и предмета на изследване.

Дисертацията представлява цялостно изследване, в което докторантът Ергюн Гюнеш показва необходими теоретични познания и практически умения, които му позволяват правилно да анализира и обобщава събраните теоретични и емпирични данни.

В Първа глава е направен исторически анализ на танкерното корабоплаване , в това число и развитието на превозите на химикали и химикаловозните танкери. Направен е модел на световния химикаловозен пазар. Анализирани са правните норми, които трябва да се спазват при превоза на химикали, както и изисквания към опазване на околната среда.

Във Втора глава е изследвана категоризацията на пазар за превоз на химикали наливно. Анализирани са и основните пристанища и товаропотоци на химическите товари в региона на Черно и Средиземно море.

В Трета глава е анализиран настоящия химикаловозен пазар в региона на Черно и Средиземно море. Извършен е анализ на разходите за управление на химикаловозите. Направено е предложение за инвестиционен модел за химикаловоз.

В Четвърта глава са изследвани най-големите оператори/собственици на химикаловозния пазар.

Дисертационният труд завършва с „Общи изводи“ и „Справка за приносите“

Дисертационният труд е правилно структуриран. Спазени са изискванията за цялостно разработване на поставения за изследване дисертационен проблем.

Имам основание да считам, че целта и изследователските задачи са изпълнени.

В „Справката за приносите“ в дисертационния труд текстовете са формулирани като научно-приложни и приложни приноси.

Разработеният автореферат е съставен според изискванията и отразява основните части на дисертацията. В съдържателно отношение, посочените в автореферата приноси отразяват обективно постиженията на докторанта.

В обобщение може да се твърди, че дисертационният труд на Ергюн Гюнеш има характер на завършено научно изследване на актуален и значим за теорията и практиката проблем.

3. Методика на изследването

При работата по дисертационния труд, ползваната Методика на изследването е представена като философия и като процедури.

Използвани са теорията на организациите, математическо моделиране, теорията за вземане на решения със свързаните статистически методи, както и някои общонаучни методи – формална логика, анализ, синтез, сравнение, обобщение и наблюдение.

Използваните методи ми позволяват да преценя, че Ергюн Гюнеш е обосновал адекватна методика на изследването.

4. Оценка на приносите в дисертационния труд

Анализът на предоставените материали ми дава основание да приема приносите предложени от автора в дисертационния труд и в автореферата.

5. Използване на резултатите от дисертационния труд в научната и социална практика

От проучванията, които направих, включително и от представените документи се вижда, че през периода на разработването на дисертацията си Ергюн Гюнеш е работил като корабен брокер във Великобритания.

В процеса на своята работа, очевидно дисертантът добре познава реалната обстановка при комплексното обслужване на корабите в пристанищата, особено що се отнася до химикаловозите, които са предмет на изследването. Предполага се, че Ергюн Гюнеш добре познава английски език, което се вижда най-вече и от избора на ползваната литература. В българския текст на дисертационния труд има много текстове и фигури с надписи на английски език без български превод.

6. Мотивирани препоръки за бъдещото развитие и използване на резултатите

Считам, че с представения дисертационен труд, Ергюн Гюнеш е изпълнил основните цели, като са демонстрирани необходимите теоретични знания и практически умения за разработване на един комплексен материал.

В обхвата на изследването на дисертацията попадат и пристанища, в които се обработват химикаловози. На няколко места в дисертацията се цитира, например пристанище Варна. В тази връзка считам, че дисертацията щеше да спечели, ако се цитираше *Законът за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р. България (ЗМПВВПРБ)*, и особено *Наредба № 919 от 8.12.2000 г. за събиране на статистическа информация за дейността на пристанищните оператори и собствениците на пристанища и пристанищни съоръжения в Р. България*. С тази наредба практически се внедряват изискванията на *Статистическата служба на Европейския съюз (ЕВРОСТАТ)*. В наредбата се дава актуалната класификация на морските плавателни съдове според вида им и в нея се прави отчетлива разлика между химикаловози, газовози, нефтени танкери, танкер-баржи, включително несамоходни такива и други танкери. Това изискване е задължително за страните от ЕС, изпълнява се отдавна, включително и от България от

2001 г. При по-нататъшни изследвания това би трябвало да се спазва, за да се постигнат по-точни и сравними крайни статистически резултати.

Общата ми оценка за дисертационния труд е, че при неговата разработка е показано добро познаване на материята, както от теоретична гледна точка, така и от гледна точка на практическа приложимост.

7. Заключение

Дисертационният труд „Изследване на товаропотоците и корабопотоците на наливни химикали в Черно и Средиземно море“, разработен от Ергюн Лютфи Гюнеш отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

Ергюн Лютфи Гюнеш притежава необходимата професионална квалификация, както и доказана компетентност.

Като имам предвид горното, предлагам на Уважаемото научното жури да присъди на Ергюн Лютфи Гюнеш образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 5.5 „Транспорт, корабоплаване и авиация“.

28.01.2019 г.
гр. Варна

Изготвил становището: _____
/ доц. д-р инж. Коста Донев /